

Septiline haige: esimesed sammud EMOs

Kerstin Kase

30.04.10

Sepsis

Infektsioon $\neq$ sepsis

Infektsioon – põletikuline vastus organismi tunginud või seal persisteeruvatele mikroobidele.

SIRS $\neq$ sepsis

SIRS – süsteemne, kogu organismi haarav, põletikuline reaktsioon erinevatele stiimulitele. Sündroom väljendub vähemalt kahe järgneva sümptomi esinemisel:

- Palavik või hüpotermia ($> 38C$ või $<36C$)
- Tahhüpnöe (>20 x min või $PaCO_2 <32$ mmHg)
- Tahhükardia >90 x min
- Leukotsütoos, leukopeenia ($WBC >12 \times 10^9/L$ või $<4 \times 10^9/L$ või $>10\%$ noori vorme)

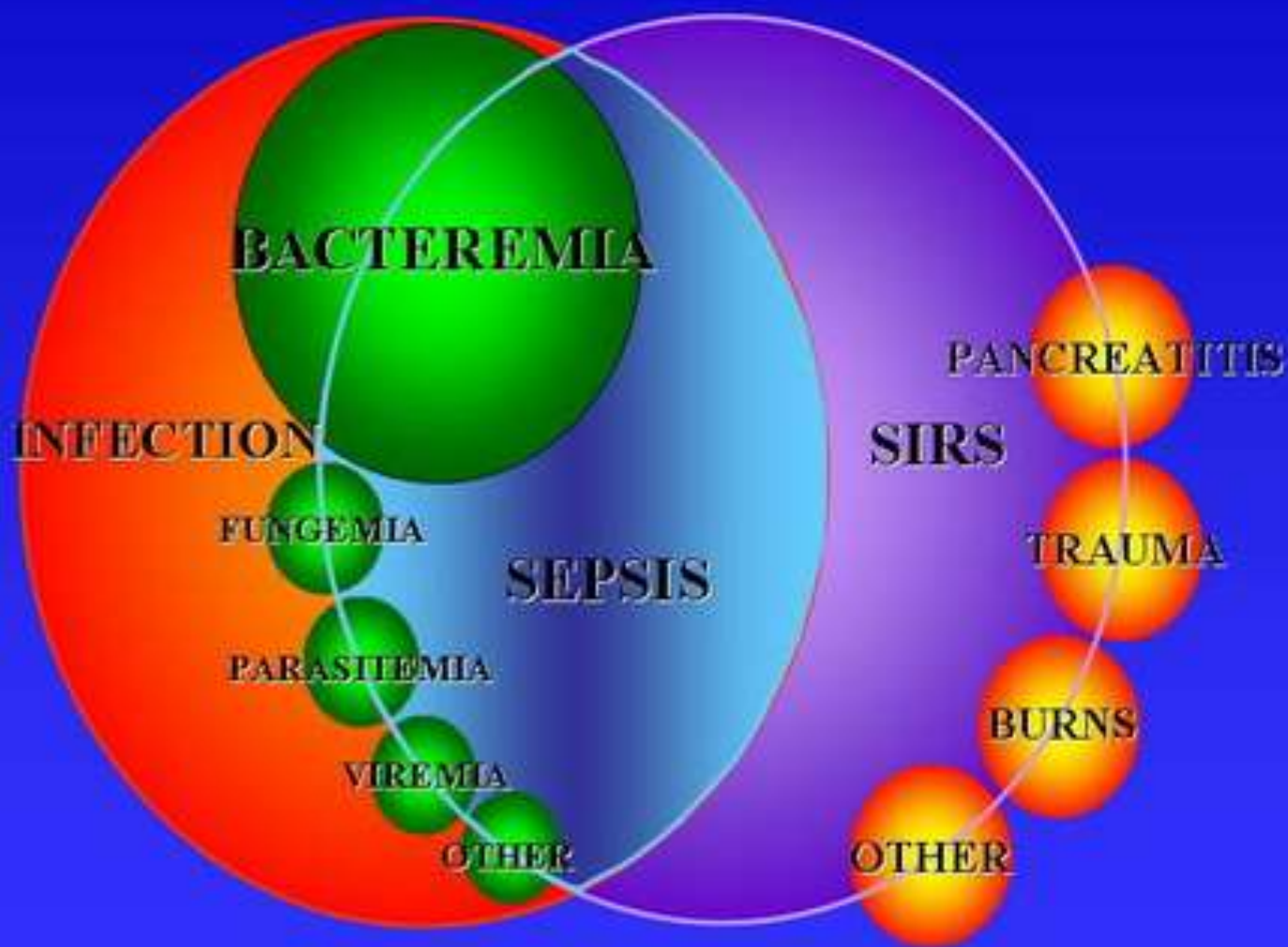
Baktereemia $\neq$ sepsis

Baktereemia – eluvõimeliste bakterite olemasolu veres.

Sepsis

- Sepsis on infektsioon + süsteemne reaktsioon, mis väljendub vähemalt kahe järgneva sümptomi esinemisel:
  - Palavik või hüpotermia ($> 38\text{C}$ või $<36\text{C}$)
  - Tahhüpnöe (>20 x min või $\text{PaCO}_2 <32$ mmHg)
  - Tahhükardia >90 x min
  - Leukotsütoos, leukopeenia ($\text{WBC} >12 \times 10^9/\text{L}$ või $<4 \times 10^9/\text{L}$ või $>10\%$ noori vorme)
- Sepsis = infektsioon + SIRS

Relationship Of SIRS, Sepsis, and Infection

Sepsis

❖ Raske sepsis

Sepsis, millega kaasneb vähemalt ühe organi puudulikkus (neerupuudulikkus, südamepuudulikkus vm.)

❖ Septiline šokk

Sepsise poolt põhjustatud hüpotensioon, mis ei allu adekvaatsele infusioonile ega ole seletatav teiste põhjustega.

Epidemioloogia

- ❖ Kopsupõletik ~ 50%
- ❖ Kõhukoopa infektsioonid ~ 20%
- ❖ Uroinfektsioonid ~ 10%
- ❖ Naha ja pehmete kudede infektsioonid
- ❖ Vereringeinfektsioonid (nt. endokardiit)
- ❖ Mediastiniit
- ❖ Neuroinfektsioonid
- ❖ Jt.

Sepsis in European intensive care units: results of the SOAP study Crit Care Med 2006; 34 344-353
Finnsepsis study Int Care Med 2007; 33:435-443

Sepsise diagnostika

Kliiniline sümptomaatika on väga varieeruv, juhtivaks võivad olla erinevate organpuudulikkuste sümptomid

Sepsise algkolde tuvastamine:

- Anamnees!
- Põhjalik läbivaatus “pealaest jalatallani”
(sündroomi raskus ei sõltu kolde suurusest ega lokaliseerimisest)
- Röntgenülevõtte rindkerest
- Kõhu ultraheli
- Ebaselge algkolde puhul kogukeha kompuutertomograafia
(teha, kui seisund on stabiliseerunud ja AB ravi alustatud)
- Ehhokardiograafia septilise endokardiidi kinnitamiseks/välistamiseks
- Kirurgiliselt likvideeritava infektsioonikolde puhul viivitamatu operatsioon

Sepsise laboratoorne diagnostika

- ❖ Leukosüütide arv (neutrofiilia)
  - absoluutne arv
  - nihe vasakule
- ❖ Hgb, Htc, trombotsüüdid
- ❖ C-reaktiivne valk (CRV)
- ❖ Prokaltsitoniin (PCT)
- ❖ Laktaat
- ❖ Veregaasid
- ❖ Kreatiniin, uurea
- ❖ Na, K, Glc
- ❖ Transaminaasid, bilirubiin
- ❖ Uriini analüüs
- ❖ **Tekitaja kultiveerimine!**

Tekitaja kultiveerimine

- Verekülvid – võtta vähemalt kahe veresoone punktsioonil (ilma ajaintervallideta ENNE antibakteriaalse ravi alustamist)
- Oletatavale infektsioonikoldele spetsiifilised külvid (uriini, liikvori, haava, röga vm.)

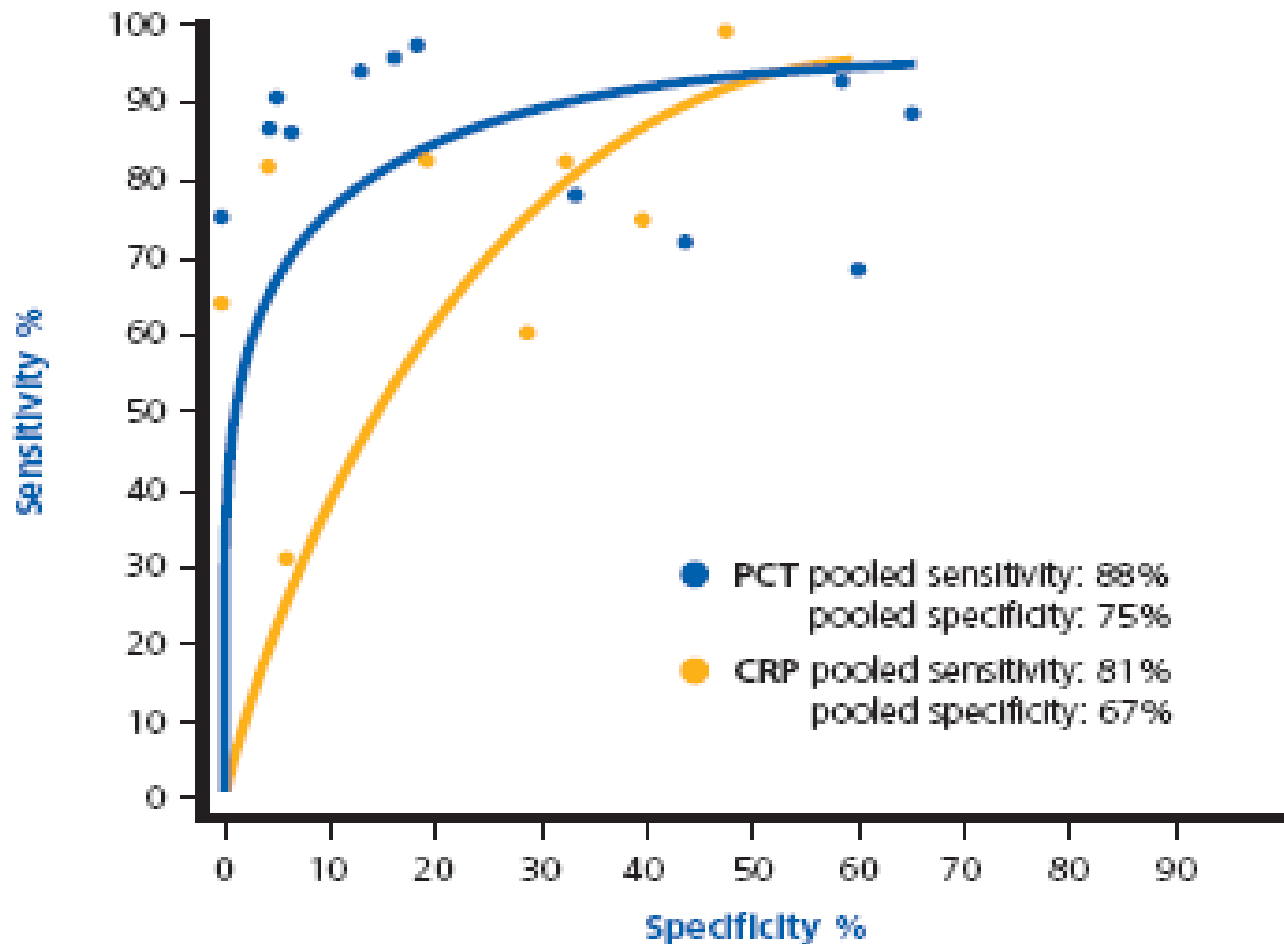
Verekülvid LTKHs 2008.a

Osakonnad	set	Patsientide arv	Positiivseid %	Pos. kontamin.
EMO	38	30	47	0
IRO	105	53	43,3	13,2
Närvikliinik	79	40	35	12,5
Günekol.	31	15	27	20
Nefro	137	70	22,8	2,9
Üldkir.	33	16	18,7	0
Proktol.	26	13	15,3	0
P.sise	139	70	11,4	1,4
Nakkus	550	225	10,6	3,1
M.sise	409	204	8,8	0,5
Kardiol.	28	14	7	0
Vastsünd.	204	204	1,5	1
KOKKU	1797	963	10,7	2,9

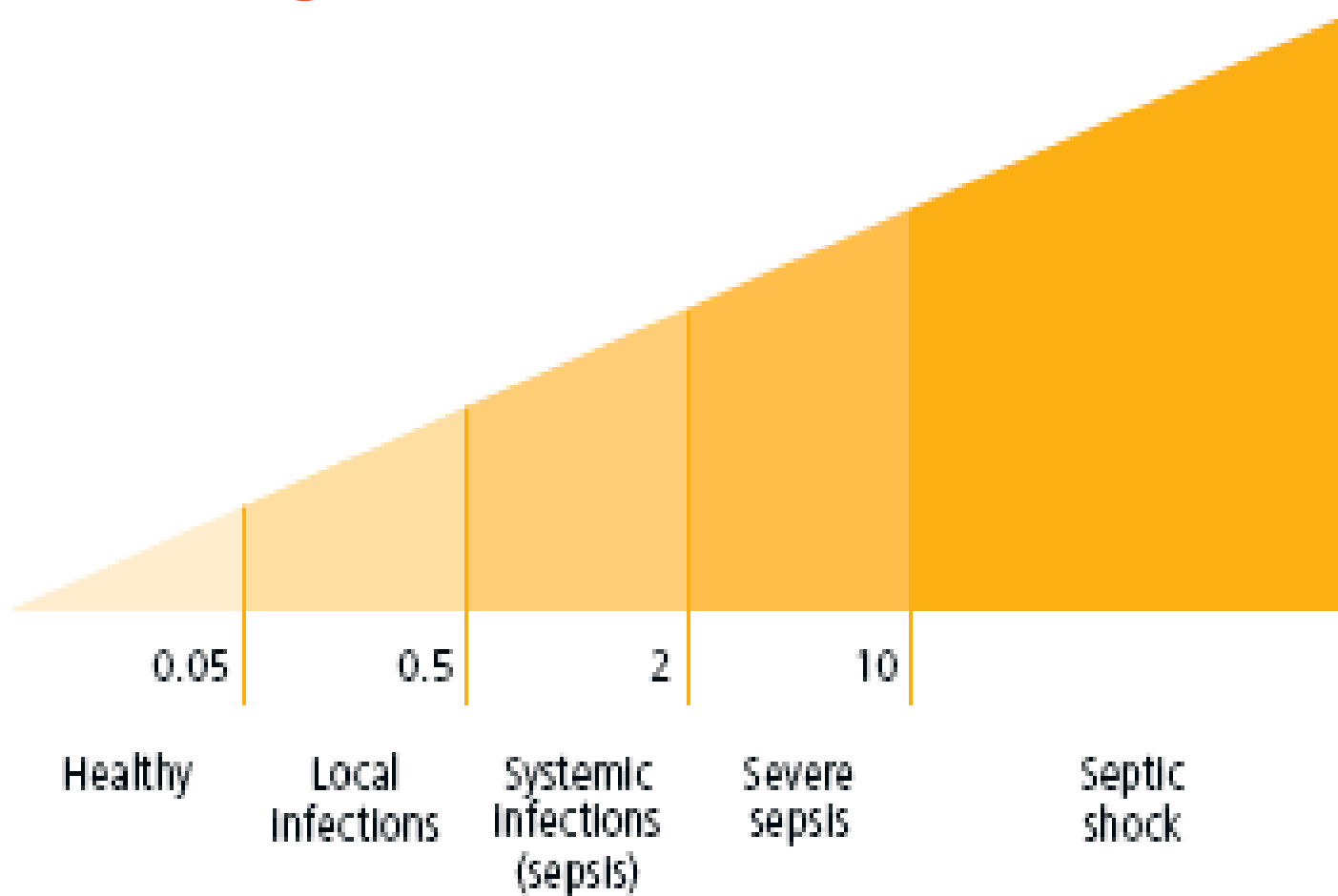
Prokaltsitoniin

- Prokaltsitoniin (PCT) sünteesitakse kilpnäärme C-rakkudes
- PCT on hormonaalselt inaktiivne prohormoon.
- Raskete bakteriaalsete infektsioonide ning sepsise korral toimub süntees kilpnäärmeväliselt erinevate organite makrofaagide ja monotsüütide poolt
- C-rakkudes sünteesitud prokaltsitoniinist moodustub rakusiseselt aktiivne hormoon kaltsitoniin.
- Tervel inimesel kontsentratsioon väga madal (0.01ng/ml)

PCT *versus* CRP

PCT tõlgendamine

PCT tõlgendamine

■ $< 0,5$ ng/ml

- Ei välista lokaalse bakteriaalse infektsiooni olemasolu, süsteemne infektsioon vähetõenäoline
- Kui uuring on tehtud < 6 tundi bakteriaalse protsessi algusest võib tulemus olla valenegatiivne
Soovitav korrata 6-24 tunni pärast

■ ≥ 0.5 ja < 2 ng/ml

- Ei ole välistatud süsteemse infektsiooni (sepsise) olemasolu, kuid on palju seisundeid, mis võivad anda sellist PCT tõusu
- Patsient vajab tähelepanelikku jälgimist ja testi kordamist 6-24 tunni jooksul

- $PCT \geq 2$ ja <10 ng/ml
  - Süsteemne infektsioon (sepsis) on tõenäoline, kui pole teada mingeid muid põhjusi PCT kontsentratsiooni suurenemiseks

- $PCT \geq 10$ ng/ml
  - Väljendunud süsteemne põletikuline reaktsioon
  - Praktiliselt ainult raske bakteriaalse sepsise või septilise šoki tõttu

Antibakteriaalne ravi

- Septilise shoki puhul peab AB raviga alustama 1 tunni jooksul, raske sepsise puhul 3 tunni jooksul paralleelselt diagnostikaga.
- Ravi alustada juba EMOs.
- De-eskaleeriv ravi – empiiriliselt laiatoimelised antibiootikumid (karbapeneemid) – 48-72h pärast korrigeerida.
- Enne AB ravi alustamist KÜLVID!

Surviving Sepsis Campaign: International Guidelines for Management of Severe Sepsis and Septic Shock: 2008

R. P. Dellinger MD; M.M. Levy MD; J.M. Carlet MD; J.Bion MD et al; for the International Surviving Sepsis Campaign Guidelines Committee

Täna tähelepanu eest!

